

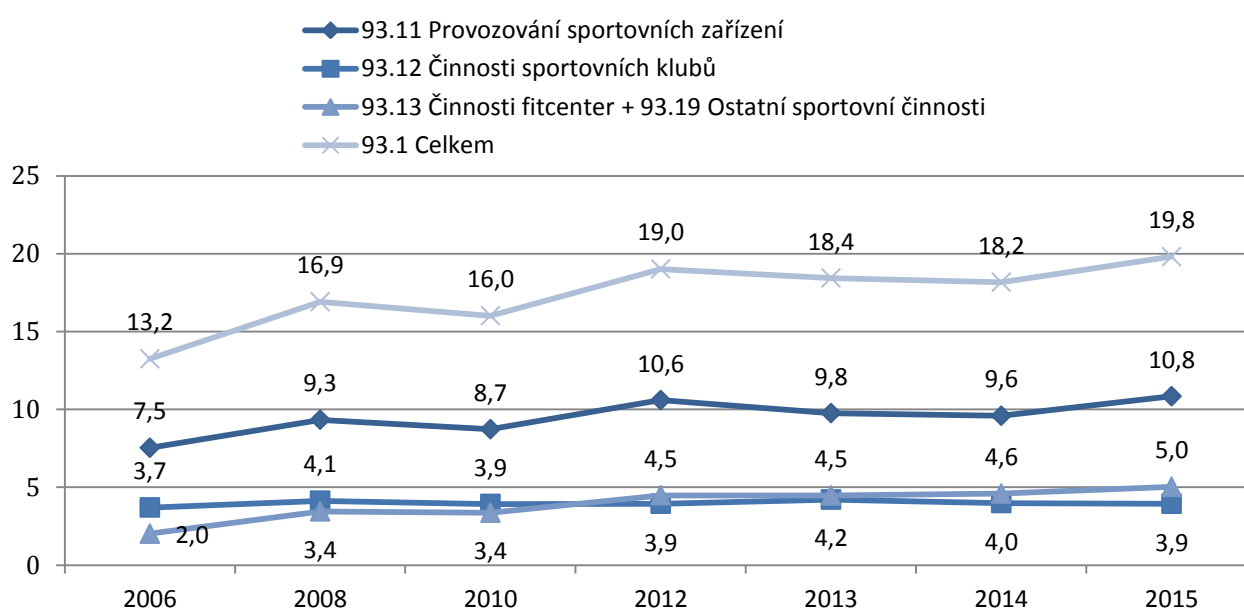
3. Ekonomické aspekty oblasti sportu

V této kapitole jsou analyzovány ekonomické aspekty oblasti sportu. Ty jsou zachyceny na základě nejužšího možného vymezení – tzv. statistické definice zahrnující pouze sportovní aktivity, nikoliv však sportovní vstupy (vybavení či oděvy) a aktivity, které mají sport jako vstup (ubytování při sportovních utkáních, sportovní přenosy apod.). Kromě odhadu příjmů a produkce je zkoumána také celková zaměstnanost v oblasti sportu a zahraniční obchod se zbožím sportovního charakteru.

3.1. Příjmy a odhad produkce

Údaje o celkových příjmech subjektů v oblasti sportu vycházejí z Podnikové strukturální statistiky a zahrnují pouze ekonomické aktivity definované podle CZ NACE 93.1 Sportovní aktivity. Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, Podniková strukturální statistika zachycuje údaje zejména o soukromých podnikatelských subjektech a mimo oblast záběru tak zůstávají příspěvkové organizace (zejména tedy různé sportovní instituce zřizované státem) a neziskové organizace. Celkové příjmy subjektů v oblasti sportu, tak jak jsou definované v této publikaci, dosahovaly v roce 2015 výše necelých 20 mld. Kč. Jak je patrné z Grafu 1, nejvíce se na celkových příjmech v oblasti sportu podílely subjekty provozující různá sportovní zařízení v rámci ekonomické činnosti CZ-NACE 93.11 a to celkovými příjmy ve výši 10,8 mld. Kč. Příjmy ve výši 5 mld. Kč pak generovaly subjekty spadající svou aktivitou do CZ-NACE 93.12 Činnosti sportovních klubů. Zbýlé příjmy subjektů v oblasti sportu pak vznikaly v roce 2015 v rámci činností fitcenter (CZ-NACE 93.13) a ostatních sportovních činností (CZ-NACE 93.19). Nutno podotknout, že se jedná pouze o odhad příjmů, které nelze vzhledem k limitům šetření v takto podrobném členění přesně určit.

Graf 1 Celkové příjmy subjektů v oblasti sportu (v mld. Kč)

Zdroj: Podniková strukturální statistika

Příjmy příspěvkových a nestátních neziskových organizací, které nejsou zachyceny v Podnikové strukturální statistice, se odvíjí zejména od výše podpory z veřejných zdrojů. V roce 2015 vyhradilo MŠMT na podporu činnosti v oblasti sportu v rámci běžných výdajů 2,36 mld. Kč a na investiční výdaje pak 0,62 mld. Kč. Činnosti některých sportovních organizací mohly být hrazené také z prostředků jiných ministerstev (viz KPMG, 2012). Z místních rozpočtů bylo pak na sportovní činnosti podle údajů z Integrovaného informačního systému Státní pokladny v roce 2015 vyčleněno 10,4 mld. Kč. Zajímavé je také srovnání podpory z místních rozpočtů podle krajů ve studii o [Financování sportu statutárními městy a kraji](#), kterou koncem roku 2016 zveřejnila organizace *Transparency International*. Ta sbírala data od měst a krajů prostřednictvím vlastních dotazníků a získanou výši podpory pak přepočítávala na obyvatele. Podle těchto dat se v roce 2015 nejvyšší průměrné finanční podpoře těšili v Libereckém (127 Kč na obyvatele) a Jihomoravském (104 Kč na obyvatele) kraji⁵.

Pro získání celkového přehledu o finančních tocích v oblasti sportu je možné využít údaje z tabulek dodávek a užití. Na základě těchto makroekonomických údajů lze odhadovat jednak celkovou hodnotu vyprodukovaného zboží a služeb v oblasti sportu a dále pak podíl sportu na mezipotřebě v jiných odvětvích. Nutno podotknout, že k těmto operacím by bylo potřeba znát údaje minimálně v trojmístném členění CZ-NACE, aby bylo možné oddělit sportovní a rekreační ekonomické činnosti. Vzhledem k tomu, že tabulky dodávek a užití poskytují dvojmístné členění CZ-NACE je potřeba údaje za sportovní odvětví odhadovat pomocí koeficientu získaného z jiných zdrojů (Podniková strukturální statistika, Integrovaný informační systém Státní pokladny). Proto je nutné k níže prezentovaným informacím přistupovat pouze jako k orientačnímu odhadu makroekonomických ukazatelů pro oblast sportu.

V oblasti sportu, tak jak je definovaný v této publikaci, bylo na základě odhadu této analýzy v roce 2015 dosaženo produkce zboží a služeb⁶ v hodnotě 28,5 mld. Kč (přibližně 0,3 procenta celkové produkce v ekonomice). Jak je dále patrné z Tabulky 3, mezipotřeba⁷ činila v roce 2015 přibližně 19,6 mld. Kč (0,22 procenta z celkové mezipotřeby) a přidaná hodnota necelých 9 mld. Kč (0,27 procent z celkové přidané hodnoty).

Tabulka 1 Základní makroekonomické ukazatele v oblasti sportu v roce 2015

Ukazatel	Oblast sportu v mil. Kč	Podíl na celkové hodnotě ČR v %
Produkce v základních cenách	28 496	0,300
Mezipotřeba v kupních cenách	19 589	0,217
Hrubá přidaná hodnota	8 906	0,268

Zdroj: Národní účty, ČSÚ, vlastní odhad

⁵ Kraj Hlavní město Praha nebyl do těchto výpočtů zahrnut.

⁶ Produkce představuje hodnotu tržního i netržního zboží a služeb, které jsou výsledkem produkční činnosti rezidentských jednotek v daném období na území České republiky

⁷ Mezipotřeba představuje hodnotu zboží a služeb spotřebovaných v průběhu příslušného období rezidentskými producenty v procesu výroby jiného zboží a služeb.

Jak je vidět z Tabulky 4, kromě samotné oblasti sportu se sportovní ekonomická činnost podílela také na mezispotřebě v ostatních odvětvích. Nejvýznamněji pak na činnostech zastupujících organizací (0,51 mld. Kč), dále pak na poskytování ostatních osobních služeb (0,49 mld. Kč) či na činnostech v oblasti ubytování (0,13 mld. Kč). Sportovní produkty a služby jsou tak nedílnou součástí produkce v několika dalších odvětvích.

Tabulka 2 Odvětví s největším podílem sportovních vstupů v mezispotřebě (v kupních cenách)

Odvětví podle CZ -NACE	Mezispotřeba v mil. Kč	Podíl v %
93 Sportovní, zábavní a rekreační činnosti	7240,7	85,6
94 Činn. org. sdruž. osoby za účelem. prosazování spol. zájmů	512,6	6,1
96 Poskytování ostatních osobních služeb	490,2	5,8
55 Ubytování	114,1	1,3

Zdroj: Národní účty, ČSÚ, vlastní odhad

3.2. Zaměstnanost

Při sledování celkové zaměstnanosti v oblasti sportu je možné díky charakteru Výběrového šetření pracovních sil doplnit údaje o zaměstnanosti v rámci ekonomické činnosti CZ-NACE 93.1 Sportovní aktivity o údaje sledující jednotlivá zaměstnání v rámci kategorie CZ-ISCO 34.2 Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness nehledě na jejich zařazení v rámci konkrétních činností. Lze tak odhadnout jaký je podíl sportovních a „ne-sportovních“ pracovníků v rámci sportovních ekonomických činností, ale také kolik sportovních pracovníků vykonává svou práci mimo sportovní organizace.

Jak je patrné z Tabulky 5 celková zaměstnanost zahrnující podnikatele, zaměstnance (v pracovním poměru i na dohodu) a pomáhající rodinné příslušníky dosahuje v oblasti sportu více než 31 tis. zaměstnaných osob (přibližně 0,6 % celkové zaměstnanosti v ekonomice). Z toho zhruba třetinu tvoří podnikatelé (10,3 tis.) a dvě třetiny zaměstnanci (20,6 tis.). Velmi důležitou roli pak v rámci celkové pracovní síly hraje zapojení dobrovolníků. Pokud zahrneme také činnost dobrovolníků do celkového počtu zaměstnaných osob, bude celková zaměstnanost dosahovat výše 52,5 tis. osob. Nutno dodat, že toto číslo zahrnuje pouze dobrovolníky v nestátních neziskových organizacích spadající svou činností do kategorie CZ-NACE 93.1. Značná část dobrovolníků (např. různí trenéři malých klubů, amatérští rozhodčí apod.) nebude v rámci této analýzy zachycena.

V organizacích spadajících svým zaměřením do sportovních ekonomických činností pak převažují povolání spíše „ne-sportovního“ charakteru (účetní, pracovníci v administrativě, PR či marketingu apod.). Z celkového počtu 26,3 tis. zaměstnaných osob v organizacích s převažující sportovní činností pracovalo v roce 2016 17,4 tis. „ne-sportovních“ a pouze 8,9 tis. sportovních pracovníků. Necelých 5 tis. sportovních pracovníků pak vykonávalo své profese mimo organizace s převažující sportovní ekonomickou činností.

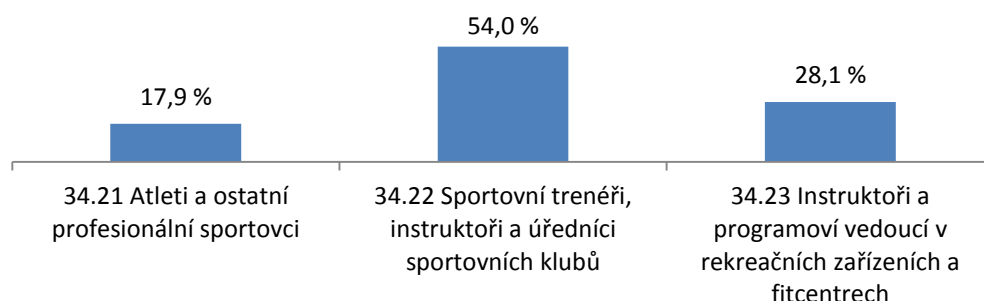
Tabulka 3 Zaměstnanost v oblasti sportu v roce 2016 (v tis. osob)

Členění	Sportovní povolání	Povolání "ne-sportovního" charakteru	Povolání v oblasti sportu celkem	Dobrovolníci ⁸	Celkem
Sportovní ekonomické činnosti	8,9	17,4	26,3	21,2	47,6
Činnosti "ne-sportovního" charakteru	4,9	x	4,9	.	4,9
Celkem	13,9	17,4	31,3	21,2	52,5
z toho zaměstnanci	7,5	13,1	20,6	x	20,6
z toho podnikatelé	6,3	4,0	10,3	x	10,3

(x) = nelogický údaj; (.) = údaj není známý

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, Statistika neziskových organizací, ČSÚ

Podrobnější pohled na rozdělení povolání v rámci kategorie CZ-ISCO 34.2 Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness nabízí Graf 2. Z grafu je patrné, že z celkového počtu 13,9 tis. pracovníků zařazených do této kategorie pracovalo nejvíce z nich jako sportovní trenéři, instruktoři či úředníci sportovních klubů (54 %). Druhou nejpočetnější skupinou sportovních pracovníků pak byli instruktoři a programoví vedoucí v rekreačních zařízeních a fitcentrech (28,1 %). Profesionálních atletů⁹ a ostatních profesionálních sportovců pak bylo v rámci sledované kategorie CZ-ISCO nejméně – necelých 18 %.

Graf 2 Zaměstnanost v oblasti sportu v rámci kategorie CZ-ISCO 34.2

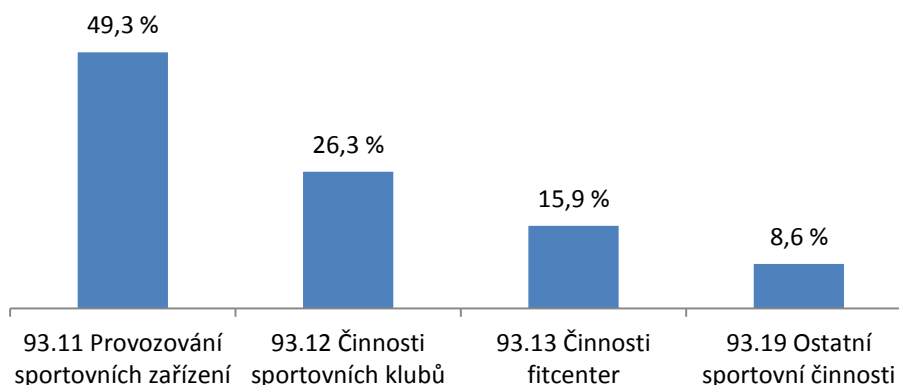
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, ČSÚ

Pracovníky je možné podrobněji rozdělit také v rámci ekonomické činnosti 93.1 Sportovní aktivity a jejich podkategorií. Jak ukazuje Graf 3, necelá polovina pracovníků (ať už sportovních či „ne-sportovních“) se v rámci ekonomické činnosti CZ-NACE 93.1 nějakým způsobem podílela na provozování sportovních zařízení. Více než 26,3 % pracovníků se věnovalo činnosti sportovních

⁸ Údaje za rok 2015, údaje za rok 2016 nebyly v době psaní této analýzy k dispozici.⁹ Přeloženo z anglického *athlet*. Tento výraz je v angličtině a zejména pak ve Spojených státech amerických spojován s aktivním sportováním zaměřeným na výkonnostní sport. V současné češtině je slovo atlet spojováno převážně s lehkou atletikou.

klubů a necelých 16 % pracovníků činnosti fitcenter. Zbýlých 8,6 % pracovníků se v rámci svých profesí věnovalo ostatním sportovním činnostem (např. produkce sportovních událostí).

Graf 3 Zaměstnanost v oblasti sportu v rámci kategorie NACE 93.1 Sportovní aktivity v roce 2016

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil, ČSÚ

Mezinárodní srovnání počtu zaměstnaných osob v rámci zemí evropské osmadvacítky nabízí Tabulka 6. Výpočtů bylo dosaženo stejnou metodikou, která je použita pro tuto publikaci v rámci výpočtu zaměstnanosti v ČR a údaje pochází rovněž z Výběrového šetření pracovních sil. V roce 2015 pak podle těchto údajů pracovalo v členských státech EU v oblasti sportu přibližně 1 626 tis. osob. Zdaleka nejvíce sportovních pracovníků evidovalo Spojené království (417 tis. osob) a dále pak Německo (224 tis. osob) a Španělsko (183 tis. osob). V zemích se srovnatelným počtem obyvatel jako v ČR pracovalo více osob ve sportu např. v Rakousku (35,8 tis. osob) a méně např. v Belgii (19,8 tis. osob) či v Řecku (15,6 tis. osob).

Tabulka 4 Mezinárodní srovnání zaměstnanosti v oblasti sportu v zemích EU (v tis. osob)

Země	2011	2012	2013	2014	2015
Belgie	23,9	23,2	21,1	20,5	19,8
Bulharsko	10,3	8,9	9,1	9,5	10,6
Česká republika	25,9	22,2	25,1	29	27,3
Dánsko	26,9	26,2	24,7	28,1	29,9
Estonsko	3,4	4	5,1	6,3	4,9
EU 28 Celkem	1 493,2	1 554,8	1 504,4	1 566,8	1 626,3
Finsko	23,5	23,7	25,8	30,8	30,7
Francie	279,1	277,4	212,7	167,3	176,1
Chorvatsko	4,1	4,5	4,6	6,1	4,7
Irsko	17,9	16,7	17,6	17,8	17,3
Itálie	104,8	99,9	103,9	120,2	117,5
Kypr	3,3	2,2	1,9	2,1	1,9

Litva	5,3	5,2	5,2	5,9	6,8
Lotyšsko	4,7	6	4,8	5,8	5,5
Lucembursko	1,1	1,3	1,5	1,2	1,7
Maďarsko	10,7	11	12	14,2	18,7
Malta	0,6	0,8	1	1	0,9
Německo	173,3	204,3	218,2	218,8	224,2
Nizozemsko	64	64,1	64,6	66,6	73,7
Polsko	45,1	49,5	52,8	58,7	57,8
Portugalsko	23,9	21,8	28,3	32,2	38,9
Rakousko	25,1	24	25,8	27,8	35,9
Rumunsko	11,4	20	14,1	10,8	12,3
Řecko	12,4	8,2	9,7	14,2	15,6
Slovensko	6,7	8,5	11,8	12,5	11,2
Slovinsko	5,2	4	4,1	4,1	5,4
Spojené království	374,4	395,1	364,4	395	417
Španělsko	148,3	159,6	164,1	187,9	183,3
Švédsko	57,9	62,6	70,3	72,7	76,7

Zdroj: Eurostat

Údaje o počtu zaměstnaných osob je možné doplnit také o data o průměrné mzdě z Informačního systému o průměrném výděлку, jejímž gestorem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Ten však sleduje pouze zaměstnance ve mzdové a platové sféře, nikoliv podnikatele a pracovníky na dohody a proto je problematické tyto údaje spojovat s daty z VŠPS, které podnikatele a pracovníky na dohody zahrnuje. Jak je patrné z Tabulky 7, průměrná mzda zaměstnanců v rámci kategorie CZ-ISCO 34.2 Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness v roce 2016 dosahovala necelých 26 tis. Kč. Zaměstnanci zařazení do podkategorií CZ-ISCO 34.21 a CZ-ISCO 34.22 pak dosahovali na mzdu o několik tisíc Kč vyšší (okolo 30 tis. Kč.).

Tabulka 5 Průměrná mzda zaměstnanců v kategorii CZ-ISCO 34.2 v roce 2016

Kategorie CZ-ISCO	Průměrná mzda v Kč
34.2 Odborní pracovníci v oblasti sportu a fitness	25 605
z toho 34.21 Atleti a ostatní profesionální sportovci	29 520
z toho 34.22 Sportovní trenéři, instruktoři a úředníci sportovních klubů	30 069

Zdroj: Informační systém o průměrném výděлку, MPSV

3.3. Zahraniční obchod

Posledním sledovaným ukazatelem v rámci analýzy ekonomických aspektů v oblasti sportu je zahraniční obchod. Ten je zde zachycen tzv. přeshraničním pojetím a sleduje přechod zboží přes hranice, nikoliv faktickou změnu vlastnictví. Statistiky zachycují pouze údaje o zboží, údaje o službách

za rok 2016 nemohou být vzhledem k jejich důvěrnosti publikovány. Zboží sportovního charakteru bylo na základě shodných fyzických vlastností rozděleno do 13 různých skupin. Konkrétní kódy zboží v rámci Harmonizovaného systému přiřazené do jednotlivých skupin jsou k nalezení v Příloze 3.

Údaje o zahraničním obchodě v ČR zachycuje Tabulka 8. Nejvíce vyváženou položkou bylo zboží týkající se atletiky a venkovních sportů (4,6 mld. Kč) a dále pak lyže (3,8 mld. Kč) a sportovní obuv (3,2 mld. Kč). Poslední jmenovaná skupina zboží je zároveň také nejúspěšnější v rámci dovozu (4 mld. Kč) a tvoří tak nejvyšší záporné saldo (0,9 mld. Kč). Celkový vývoz zboží sportovního charakteru dosáhl v roce 2016 hodnoty 16,5 mld. Kč a celkový dovoz pak 12,9 mld. Kč. Celkově tak bylo v roce 2016 dosaženo kladného salda ve výši 3,6 mld. Kč.

Tabulka 6 Zahraniční obchod se zbožím sportovního charakteru v příhraničním pojetí v roce 2016 (v tis. Kč)

Oblast	vývoz	dovoz	saldo
Atletika a venkovní sporty	4 635 903	3 241 028	1 394 875
Brusle	192 350	390 617	-198 267
Cyklistika	2 073 439	1 638 516	434 923
Golf	13 815	116 835	-103 020
Lyže	3 751 024	1 414 611	2 336 413
Míče	119 108	278 195	-159 087
Padáky	225 852	39 852	186 000
Sportovní pušky	797 815	107 743	690 072
Rakety	27 403	179 843	-152 440
Rybaření	66 701	206 558	-139 857
Sportovní obuv	3 160 935	4 027 580	-866 645
Sportovní oděvy	894 642	821 493	73 149
Vodní sporty	517 598	404 780	112 818
CELKEM	16 476 585	12 867 651	3 608 934

Zdroj: Databáze zahraničního obchodu, ČSÚ

Z mezinárodního srovnání je patrné, že obchod se zbožím sportovního charakteru je u většiny členských zemí Evropské unie založen spíše na importu. V roce 2015 dosáhla největšího kladného salda Itálie (1,8 mld. EUR) a dále pak Nizozemí (1,5 mld. EUR) a Belgie (necelá 1 mld. EUR). Dovoz zboží sportovního charakteru převýšil vývoz nejvíce ve Spojeném království (-1,2 mld. EUR) a Švýcarsku (-0,8 mld. EUR). Bilance mezinárodního obchodu v České republice se v mezinárodním srovnání v roce 2015 s konečným kladným saldem 0,2 mld. EUR umístila na předních pozicích.

Tabulka 7 Mezinárodní srovnání zahraničního obchodu se zbožím sportovního charakteru v zemích EU v roce 2015 (v tis. EUR)

Země	Vývoz	Dovoz	Saldo
Belgie	2 658 465	1 674 324	984 141
Bulharsko	219 475	52 446	167 029
Česká republika	560 253	409 249	151 004
Dánsko	275 927	478 569	-202 642
Estonsko	61 918	47 702	14 216
Finsko	317 396	292 548	24 848
Francie	2 277 858	2 907 120	-629 262
Chorvatsko	148 950	216 443	-67 493
Irsko	19 962	215 271	-195 309
Itálie	3 649 063	1 853 951	1 795 112
Kypr	4 284	84 638	-80 354
Litva	106 800	61 164	45 636
Lotyšsko	35 956	50 972	-15 016
Lucembursko	32 577	60 575	-27 998
Maďarsko	289 884	157 094	132 790
Malta	5 242	757 319	-752 077
Německo	3 752 093	4 278 685	-526 592
Nizozemsko	3 279 528	1 784 843	1 494 685
Polsko	729 891	587 969	141 922
Portugalsko	347 284	237 822	109 462
Rakousko	862 846	974 448	-111 602
Rumunsko	359 308	123 388	235 920
Řecko	101 787	236 942	-135 155
Slovensko	186 401	175 728	10 673
Slovinsko	116 317	119 464	-3 147
Spojené království	1 956 937	3 164 847	-1 207 910
Španělsko	835 595	1 561 840	-726 245
Švédsko	324 500	791 575	-467 075

Zdroj: Eurostat